

wszystkiego w bród i wiele, choć najniesmaczniej będzie przyprawione. *Mon.* 65, 419. Dał koniom obiad i śniadanie, A słomy w bród na posłanie. *Jak. Baj.* 141. — W bród c). : ze szczętem, zupełnie, ze wszystkim, völlig, gänzlich. W nas ochota do służby w bród wywietrzała. *Tr.* — §. *Math.* Linia w bród, *infinita*, bez naznaczonej miary, którą do upodobania dłuższą rysować możesz. *Sol. G.* 4. eine Linie ohne Ende, eine unbestimmte Linie. (por. w ciąż).
 Pochodz: brodzić, wybrodzić, nabrodzić się, pobrodzić, przebrodzić, wbrodzić, dobrodzić, zabrodzić; porówn. brnąć.
BRODA, y, ż. BRÓDKA, i, ż. *zdrobn.*, część twarzy pod dolną wargą, i włosy na niej porośnię, daß Sinn, der Bart; *Sorab.* 1. broda, brodka; *Sorab.* 2. broda; *Boh. et Slov.* brada; *Vind. Carn. Rag. Slavon. Croat.* brada; *Bosn.* brada, bradića; *Lat. med.* braditium; *Ross.* борода, борода, борода. §. 1). część twarzy, daß Sinn. Broda, na której okrasa męskiej twarzy. *Perz. Cyr.* 1, 18. *Vind.* brada, skrenje, podbradek, podbradjak; *Ross.* подбородокъ (ob. Podbródek). U mężczyzny niższa wargą i broda włosami bywają obrosłe. *Zool.* 285. Młodzieńczyk on, a jeszcze ostrymi włosami gładkiej nie okrywał brody. *P. Kchan.* J. 245. — Brodą ziemię ryć, poledz, ginać, umierać, inß Graß beißen, umkommen. Tam nasze siły starte; a co wprzód Grozili, tych tam ryły ziemię brody. *Hor.* 1, 218. *Kobl.* Tam mężtwo starte, a ci co grozili, Krwia oszpeconą ziemię brodą ryli. *ib.* 220. *Min.* solum tetigere mento. — a). Broda, włosy wyrosłe na brodzie, der Bart, (auf dem Sinne). Broda wyrasta od dolnej wargi na szczęcie spodniej. *Zool.* 71. W pierze ptactwo, w miękką się wełnę owcy stroją, Broda mężom, a ciału ich włosy przystoją. *Otw. Ow.* 546. Broda długa po pas. *Sk. Dz.* 663. Brodę komu wytargać. *Sk. Dz.* 608. Dopiero mu się puszczać ją broda farby złotej. *Otw. Ow.* 487. (ob. Mech.). Brodę golić, den Bart scheeren. Brody golenie, *Eccel.* бородо-бритие. (ob. Brzytwa), daß Barbieren. Brodę zapuszczać, den Bart wachsen lassen; *Eccel.* бросити, отращивать волосы. Golenie brody jest znakiem u Turków niewoli; skoro Janczar z służby wystąpi, zapuszcza brodę, na znak wolności. *Kłok. Turk.* 225. Jedni u nas golą brody a z wasy chodzą; drudzy strzygą brodę po Czesku, trzeci przystrzygają po Hiszpańsku. *Gorn. Dw.* 112. (ob. strzyżono, golono). Zygmunt August ostatni był nasz monarcha z długą brodą. *Kras. List.* 156. Przestrzyżanie brody, podstrzyżanie, zapuszczanie większe lub mniejsze, rozmiar na kształt miotły, wachlarza, dawniej gustownokształtnych nosicieli tak zatrudniały, jak teraz fryzury. *Kras. List.* 156. Broda, wiersz. *J. Kchan. Dz.* 146. Broda rozdwojona, *Boh.* fransy ob. Śpiczak, ein Spreßbart. Przyrzekł mi to na tę siwą brodę. *Teat.* 43, c. 137. Wyb. Rzucić się komu do brody, najzuchwalej na niego nacierać, sich einem in den Bart werfen; ihn feß angreifen. Świdrygałło począł Jagiełłę łajac, złorzeczyć i zaraz z oną furą popędliwie rzucił mu się do brody. *Stryjk.* 538. Broda mędrcom nie czyni. *Mącz.* Rozumu nikt z brody nie ceni. *Teat.* 28, b. 88. *Żegl. Ad.* 25. *Cn. Ad.* 45. Mędrzec brodą, nie uczynkiem. *Mącz.* Broda jak u proroka, a cnota jak u draba. *Rys. Ad.* 3. *Pot. Zac.* 51. (Cera jak u dwo-

raka, cnota jak u hajduka. Postać święta; hajduckie sumnienie). Jeszcze broda nie urosła. *Cn. Ad.* 519. (przed laty rozum rzadki, porówn. młokos). *Vind.* bradinstvu : mężtwo, mężność. *Przyel. Croat.* Vszaki szwoju bradu gładi, vszaki szvomu bolje radi : każdy naprzód myśli o sobie; (pierwej Sobkowi, potem Dobkowi). b). Broda znak starości, stary, starzec, Bart, Graubart, Alter, Greis. Spytam dziadziły mile: moja śliczna brodo, znać żeś się utrudził. *Nar. Dz.* 3, 17. c). Broda, brodac, dużą brodę mający, ein Großbart, Langbart. Broda : brodaty, brodac. Tylko go broda. *Żegl. Ad.* 24. Brodą stoi, broda. *Cn. Ad.* 45. — §. 2). Kozia broda, broda kozy, kozła, der Bart einer Ziege. — *Botan.* ziele ob. Kozia broda *Sorab.* 1. kozacza habo kozlacz broda. — *Chym.* Broda Jowisza, kosmy z cyny topiącej się, przyrastające do szyi bani. *Krumf.* 405. (barba Jovis). — §. Bardysz z dwiema brodami. *Boter.* 157. (z dwiema ostrzami, *Boh.* bradatice, sekera bradata, ob. Barta). — Brody wyspy. *Bot.* 34. (szyja w morze wychodząca). **BRODACIEĆ**, *nijak. nied.*, zbrodacieć *dok.*, brodatym zostawać, brody dostawać; *Ross.* бородасть, о-бородасть; *Vind.* braditise; *Croat.* bradititi; *Carn.* bradujem; einen Bart bekommen, mannbar werden. Młodzieńczyk, który już brodacieje. *Mącz.* (ob. Okrzos, śpiczak). Czemu białogłowy nie brodacieją? *Sak. Pr.* 11. **BRODACZ**, **BRODAL**, a, m. 1. człowiek z wielką brodą, ein Großbart; *Croat.* bradás; *Carn.* bradazh; *Sorab.* 1. brodac; *Ross.* бородачъ. **BRODARNIA**, i, ż. *Slovac.* bradarna, tonstrina : barwiernia, die Barbierstube. **BRODATY**, a, e, brodę mający, bártig, gebártet; *Slov.* bradatý; *Croat.* bradat, bradasz; *Bosn. et Rag.* bradat; *Carn.* bradat; *Sorab.* 1. brodaté; *Ross.* бородастый, брадатый; *Vind.* bradat, bradoviten, bradazh, bradast; (*Vind.* braditen : męzki). Książę Szląski Henryk przez trzydzieści lat brodę wzdłuż zapuszczył, i ztąd brodatym nazwany. *Krom.* 235. Heintz der Bártige. Mądrość przychodzi z laty; acz nie każdy jest mądrym brodaty. *Cn. Ad.* 465. (broda nie czyni mądrym). Eskulap brodaty a Apollo bez brody. *Warg. Wal.* 10. — Pochodz. bródka, brodzina, brodzisko.
BRODAWCZANY, a, e, tyjący się brodawek, Warzen : Ziele brodawczane. *Spicz.* 45. ob. Brodawnik
BRODAWCZATY, **BRODAWCZASTY**, a, e, pełen brodawek, warzig, voll Warzen; *Sorab.* 1. brodawkaté; *Carn.* bradovizbast; *Croat.* bradavichaszt; *Rag.* bradavicjast; *Ross.* бородавочный; *Eccel.* брадавистый. Brodawczastego albo parchowatego albo krostawego nie przyniesiecie Jehowie. *Budn. Lewit.* 22, 22. (guzowatego *Bibl. Gd.*). **BRODAWKA**, i, ż. **BRODAWECZKA**, i, ż. *zdrbn.* §. 1). stwardiała wyniosłość na ciele, die Warze, daß Wårzen; *Sorab.* 1. brodawka, priodwka; *Sorab.* 2. brodajza; *Slov.* bradowice; *Boh.* bradowice; bradowiaka; *Vind.* bradaviza, vradaviza; *Carn.* bradoviza (a brada, quia veruca plerumque in mento apparent, ut Ger. Warze a Bart. *M. a. S. A.*). — *Rag.* bradaviza, pühviza, pupceich, *Slavon.* bradavica, *Croat.* bradavicza, bradavka, berdavka; *Bosn.* bradavica, bradavica, pupciech; *Ross.* бородавка, бородавочка; *Eccel.* брадавка. Brodawki na rękę albo gdziekolwiek będące, spędza ruciany sok. *Syr.* 539. Lekarstwa na brodawki. *Haur. Sk.* 391. *Sleszk.*